

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **S. B.**, zastoupeného JUDr. Barborou Kašparovou, advokátkou, se sídlem Liberec 4, Revoluční 123/17, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 8. 6. 2005, č. j. 59 Az 3/2005 – 72,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**

II. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 6. 1. 2005, č. j. OAM-3662/VL-19-ZA-03-2003 nebyl žalobci (dále i „stěžovatel“) udělen azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění platném v době rozhodování ve věci (dále jen „zákon o azylu“), současně na něj nebyla vztažena překážka vycestování podle ustanovení § 91 téhož zákona. Žalovaný v průběhu správního řízení dospěl k závěru, že důvodem žádosti o udělení azylu žalobce je snaha o legalizaci pobytu na území České republiky, odkud byl žalobce vyhoštěn poté, co zde dlouhodobě pobýval nelegálně. Za důvod svého vycestování z Běloruska žalobce označil, vedle snahy najít pracovní uplatnění, potíže, jež měly vyplývat z jeho ruské národnosti. Žádost žalobce posuzoval žalovaný na pozadí informací, které shromáždil během správního řízení, ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v Bělorusku. Žalobce ve správním řízení neuvedl žádné skutečnosti, ze kterých by plynulo, že ve své vlasti

vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod a nenaplnil tedy podmínky ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobce sice označil za důvod svého odchodu z vlasti potíže vyplývající z jeho ruské národnosti, informace o zemi původu ovšem hodnotí situaci naprosto odlišně, např. se v nich uvádí, že v Bělorusku nejsou žádné významnější národnostní problémy, občané – příslušníci různých národností mají stejná práva, která jsou skutečně dodržována. Shromážděné podklady dle žalovaného ani nenaznačují možnost pronásledování běloruských občanů ruské národnosti ze strany státních orgánů, samozřejmě však nelze vyloučit (byť zřejmě ojedinělé) potíže v soužití občanů běloruské a ruské národnosti. Žalovaný konstatoval, že je známým jevem v každé zemi (i v zemích nejvyššího standardu ochrany lidských práv), že příslušníci určité rasy, národnosti, náboženského vyznání, sociální skupiny nebo politického přesvědčení se mohou stát u spoluobčanů právě pro tyto vlastnosti terčem ústrků, slovních i fyzických útoků či diskriminačních postupů, zdrojem takového jednání mohou být nejružnější negativní lidské vlastnosti, to však samo o sobě není ještě pronásledováním ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Z informací o zemi původu žalobce je dle žalovaného zřejmé, že závažné ekonomické potíže postihují tamní obyvatelstvo jako celek a nemohou být bez dalšího důvodem k poskytnutí azylu, žalobce se navíc se svými potížemi nikdy nikam neobracel o pomoc ani si nestěžoval. Skutečným důvodem žádosti žalobce o udělení azylu se tak žalovanému jeví jeho snaha o legalizaci pobytu na území České republiky, když předtím zde dlouhodobě (legálně a později i nelegálně) pobýval a pracoval, a odtud byl právě pro nelegální pobyt vyhoštěn.

Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, rozsudkem ze dne 8. 6. 2005, č. j. 59 Az 3/2005 – 72 zamítl žalobu podanou žalobcem proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného. V odůvodnění rozsudku krajský soud shrnul dosavadní skutková zjištění ve věci a mimo jiné uvedl, že žalobce pobýval na území České republiky v letech 1998 a 1999 s pracovním vízem, poté se vrátil zpět do země původu a do České republiky přicestoval podruhé v srpnu roku 2001. Na území České republiky se zdržoval s platným pracovním vízem, po vypršení platnosti víza bylo žalobci uloženo správní vyhoštění (v červenci 2003). Dne 1. 8. 2003 podal žalobce žádost o udělení azylu, ve které uvedl, že měl v zemi původu problémy ekonomické a problémy pro svou ruskou národnost. Žalobce dle krajského soudu neuvedl žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že byl v zemi původu pronásledován z důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu. Podle názoru soudu žalovaný prostřednictvím objektivních zpráv ze země původu vyvrátil žalobcovo tvrzení o tom, že v Bělorusku jsou Rusové pronásledováni pro svou ruskou národnost, žádná ze zpráv neobsahuje informace o takovém pronásledování. Krajský soud vyjádřil souhlas se závěrem žalovaného, že žalobce nebyl v zemi původu pronásledován z důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná a rozhodl o jejím zamítnutí v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“).

Proti citovanému rozsudku krajského soudu podal stěžovatel včas kasační stížnost z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť má za to, že v jeho případě existují vady řízení, které spočívají v tom, že skutková podstata, z níž žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, protože žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí a pro tuto vytýkanou vadu měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit. Stěžovatel namítá, že při pohovoru s žalovaným uvedl, že byl ve vlasti pronásledován z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, z Běloruské republiky uprchl proto, že se odmítl podříditi sociálním omezením. Má za to, že místní obyvatelstvo páchalo závažné diskriminační či jinak postihující činy, které musí být považovány za pronásledování, neboť je úřady vědomě tolerovaly, resp. odmítaly zajistit

účinnou ochranu. Dle stěžovatele by měl být vyhodnocen subjektivní aspekt, který je neoddelitelný od posouzení osobnosti žalobce, jelikož psychologické reakce různých jedinců nemusí být v totožných podmínkách vždy stejné. Pokud jde o objektivní aspekt, je nutné vyhodnotit výpovědi stěžovatele v kontextu příslušné situace v pozadí – znalostí podmínek existujících v zemi jeho původu. Stěžovatel také odmítá tvrzení žalovaného, že důvodem jeho žádosti o udělení azylu byly ekonomické důvody. Za ekonomickými opatřeními záporně ovlivňujícím živobytí příslušné osoby se mohou skrývat rasové, náboženské nebo politické cíle či záměry namířené proti určité skupině. Co se na první pohled jeví jako ekonomický motiv k odchodu, může v praxi obnášet i politický aspekt, a mohou to být právě politické názory jedince, které ho vystavují vážným důsledkům. Důkazní břemeno v zásadě spočívá na žalobci, povinnost osvětlit a vyhodnotit všechny relevantní fakta je rozložena mezi žalobcem a žalovaným. Pokud líčení žalobce vypadá důvěryhodně, měla by být při těchto pochybnostech uznána jeho věc, pokud nejsou dobré důvody domnívat se o opaku. Stěžovatel, který se obával úřadů ve své vlastní zemi, se může stále bát hovořit otevřeně a podat ucelený a přesný obraz svého případu. Může být nutné, aby při posuzování případu žalovaný objasnil veškeré zjevné nesrovnalosti ve výpovědi a řešil rozpory formou dalšího pohovoru, aby našel vysvětlení překrucování či zatajování podstatných faktů. Nepravdivá prohlášení nejsou sama o sobě důvodem pro odmítnutí udělení azylu, je na žalovaném, aby tato prohlášení hodnotil ve světle všech okolností případu. Stěžovatel navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení, zároveň navrhuje přiznat kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popírá její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na správní spis ve věci, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Žalovaný navrhuje, aby kasační stížnost byla zamítnuta a nebyl přiznán odkladný účinek.

Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu a v mezích kasační stížnosti napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za vhodné představit, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu komplexně posuzovat otázku, zda měl či neměl být stěžovateli azyl udělen, nýbrž má posoudit, zda předchozí řízení trpělo vadami spadajícími pod vymezení v § 103 odst. 1 s. ř. s. tvrzenými v kasační stížnosti, popřípadě některými dalšími vadami, k jejichž přezkumu je Nejvyšší správní soud povolán v řízení zahájeném platně podanou kasační stížností.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Stěžovatel tvrdí, že skutková podstata, z níž žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, protože žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, pro tuto vytýkanou vadu měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že z předloženého správního spisu ve věci plyne, že žalovaný provedl ve věci řádné dokazování, když pro rozhodnutí si opatřil dostatek podkladů (vycházel zejména z tvrzení stěžovatele uváděných v žádosti o udělení azylu ze dne 1. 8. 2003 a v pohovorech k žádosti ze 21. 10. 2003 a 7. 10. 2004, z informací o situaci v Bělorusku Ministerstva zahraničních věcí České republiky z let 2001 až 2004), na jejichž základě zjistil přesně a úplně skutkový stav věci, který rozebral v kontextu platné právní úpravy a dospěl k závěrům uvedeným v rozhodnutí. Žalovaný v řízení o udělení azylu v souladu se zákonem zejména posuzoval, zda stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu taxativně stanovené v ustanovení § 12 zákona o azylu. Stěžovatel jako důvody žádosti o udělení azylu označil ekonomické a národnostní potíže, které jej provázely v Bělorusku, a také skutečnost, že nemá žádné doklady pro legální pobyt v České republice. Stěžovatel dále uvedl, že není a nikdy nebyl členem žádné politické strany či organizace, problémy se státními orgány neměl. Stěžovatel pobýval v České republice již v letech 1998 až 2000, vždy přijel za prací, naposledy opustil vlast v srpnu roku 2001, opět přijel do České republiky pracovat. Po vypršení platnosti víza zde stěžovatel pobýval nelegálně, načež mu bylo uloženo správní vyhoštění do 3. 7. 2005, teprve poté požádal o udělení azylu. Po posouzení tvrzení stěžovatele a shromážděných zpráv o zemi jeho původu žalovaný rozhodl o neudělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu, neboť stěžovatel nesplnil zákonné podmínky pro jeho udělení. Krajský soud dospěl ke stejnému závěru jako žalovaný, přičemž v provedeném správním řízení o udělení azylu neshledal stěžovatelem namítané vady. Nejvyšší správní soud s rozhodnutím krajského soudu vyslovuje souhlas a nepovažuje uplatněný stížnostní důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. za oprávněný.

Nejvyšší správní soud v souladu se svou ustálenou judikaturou také připomíná, že povinností správního orgánu je zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu dle zákona o azylu, jen tehdy, pokud žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v zákoně uvedené. Z žádného ustanovení zákona o azylu však nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu, jež žadatel neuplatnil, a poté k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.

Navíc a nově stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že ve vlasti je pronásledován z důvodu příslušnosti k určité sociální vrstvě, a že místní obyvatelstvo páchalo závažné diskriminační či jinak postihující činy, které musí být považovány za pronásledování, neboť je úřady vědomě tolerovaly. Nejvyšší správní soud je v řízení o kasační stížnosti vázán ustanovením § 109 odst. 4 s. ř. s., podle kterého nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. Jelikož uvedené skutečnosti (jak dokládá předložený spis ve věci) nebyly stěžovatelem uplatněny v rámci správního řízení o udělení azylu u žalovaného ani v rámci řízení o žalobě u krajského soudu, ale teprve po vydání napadeného rozsudku v kasační stížnosti, nelze k nim v řízení o kasační stížnosti přihlížet.

Na závěr Nejvyšší správní soud upozorňuje, že právní institut azylu nelze směšovat s instituty sloužícími k legalizaci pobytu cizinců na území České republiky, které jsou vymezeny například v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnosti jako nedůvodnou dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s.

S přihlédnutím k ustanovení § 78b odst. 1 zákona o azylu, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2006

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

